

Responsible Tourism

การท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ

การท่องเที่ยวอย่าง
รับผิดชอบ
(Responsible
tourism)

ทางเลือกสู่ความยั่งยืน
ด้านเศรษฐกิจ สังคม
และสิ่งแวดล้อม โดย
ความร่วมมือของภาคีที่
เกี่ยวข้อง

**ความหมายของการ
ท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ
“ทำบ้านให้น่าอยู่ สร้างชุมชนให้
น่าเที่ยว”**

**“making better places for
people to live in
and better places for people
to visit”**

**“การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงผลกระทบ
ต่อแหล่งท่องเที่ยว สร้างผลกระทบ
ทางบวกให้มากที่สุด และลด
ผลกระทบทางลบที่เกิดขึ้นจากการ
ท่องเที่ยวต่อพื้นที่”**

นิยาม ความหมายการท่องเที่ยวอย่าง รับผิดชอบ

- การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยว สร้างผลกระทบทางบวกให้มากที่สุด และลดผลกระทบทางลบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวต่อพื้นที่
- การจัดการธุรกิจในรูปแบบที่ให้ประโยชน์ต่อคนในท้องถิ่น ทรัพยากร ธุรกิจ สิ่งแวดล้อม และตัวเอง
- การท่องเที่ยวที่ผู้คนรับผิดชอบต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนผ่านการท่องเที่ยว สร้างผลลัพธ์เชิงบวกให้กับสังคม สร้างแหล่งท่องเที่ยวให้น่าอยู่และน่าเที่ยว สร้างประสบการณ์ที่เพลิดเพลินให้กับนักท่องเที่ยวโดยเชื่อมต่อกับคนในท้องถิ่น ทุกภาคส่วนมีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนผ่านการท่องเที่ยว

แนวทางปฏิบัติการ
ท่องเที่ยวอย่าง
รับผิดชอบขององค์กร
และหน่วยงานภาครัฐ

1) การบริหาร
จัดการการท่องเที่ยวอย่าง
รับผิดชอบต่อ

- การใช้ที่ดิน การโซนนิ่ง
- มีการบรรจุการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบไว้ในแผนงาน
- มีการพัฒนาโครงสร้างขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวทุกเพศ ทุกวัย
- โอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
- มีศูนย์ฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยว
- มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวในทุกแหล่งท่องเที่ยวหลัก
- มีการเก็บรวบรวมและตรวจสอบข้อมูลการเที่ยวและสถิตินักท่องเที่ยวในเขตพื้นที่รับผิดชอบ
- นำภาษีที่ได้จากการท่องเที่ยวนำไปใช้เพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อมและสังคม
- จัดทำกฎระเบียบในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติ

แนวทางการปฏิบัติภารกิจ
ท่องเที่ยวอย่าง
รับผิดชอบขององค์กร
และหน่วยงานภาครัฐ

2) การเพิ่ม
ผลประโยชน์ในทาง
เศรษฐกิจแก่ชุมชน
และเจ้าของสถานที่
และลดผลกระทบทาง
ลบ เพิ่มผลกระทบ
ทางบวก

- ส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นได้รับการจ้างงาน
ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
- ส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นได้จำหน่ายสินค้า
และบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
- สร้างกลไก CSR ในทุกภาคส่วนขององค์กรที่
เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
- มีการพัฒนาทักษะด้านการท่องเที่ยว
ให้กับพนักงานและลูกจ้างด้านการ
ท่องเที่ยว
- ให้โอกาสกับคนด้อยโอกาสในพื้นที่เพื่อให้
เกิดการจ้างงานในอุตสาหกรรม
ท่องเที่ยว
- มีคู่มือสำหรับนักท่องเที่ยวในทุกกิจกรรม
ท่องเที่ยว
- ส่งเสริมให้เกิดความหลากหลายของเศรษฐกิจ
ฐานรากเพื่อรองรับการท่องเที่ยว
- ส่งเสริมผู้ประกอบการธุรกิจท้องถิ่นผ่าน
ธุรกิจขนาดเล็กและขนาดย่อม เพื่อสร้าง

แนวทางปฏิบัติที่
ท้องถิ่นอย่าง
รับผิดชอบขององค์กร
และหน่วยงานภาครัฐ

3) การรักษาไว้ซึ่งความหลากหลายและ

- นักท่องเที่ยวเข้าใจวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน
- มีการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมด้วยภาษาที่หลากหลาย
- มีการฝึกอบรมให้กับนักสื่อความหมายท้องถิ่น
- อนุรักษ์และสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่นผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยว
- การพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างจากพื้นที่อื่น โดยคงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่
- สร้างการรับรู้ให้กับชุมชนท้องถิ่นด้านคุณค่าของทรัพยากรสิ่งแวดล้อมท้องถิ่นและระบบนิเวศที่ใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

แผนทางยุทธศาสตร์
ท่องเที่ยวอย่าง
รับผิดชอบขององค์กร
และหน่วยงานภาครัฐ

4) การอนุรักษ์และ การส่งเสริม สิ่งแวดล้อม

- ภาครัฐกิจการท่องเที่ยวมีการจัดการ
การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ
- ภาครัฐกิจการท่องเที่ยวมีการพัฒนาเพื่อ
ลดข้อเสีย สิ่งปฏิกูล และลดการบริโภคที่
ไม่จำเป็น
- มีการตรวจสอบเกี่ยวกับการใช้น้ำและมี
การกำหนดแผนในการลดการใช้น้ำของ
ผู้ประกอบการในพื้นที่
- ฝึกอบรมนักท่องเที่ยวท้องถิ่นที่ทำให้
ผู้มาเยือนเกิดความพึงพอใจและช่วย
ปกป้องทรัพยากรทางธรรมชาติ
- สนับสนุนการติดตั้งองค์กรขึ้นมวปกป้อง
พื้นที่อนุรักษ์ทั้งทางบกและทางน้ำ
- สร้างองค์ความรู้ด้านคุณค่าของทรัพยากร
ทางธรรมชาติให้กับนักท่องเที่ยวและคนใน
ท้องถิ่น

แผนกช่างชุมชนเพื่อการ
ท่องเที่ยวอย่าง
รับผิดชอบขององค์กร
และหน่วยงานภาครัฐ

5) การกำหนดราคา สินค้า

- มีการตรวจสอบผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวมีการตั้งราคาที่เป็นธรรมและสอดคล้องกับคุณภาพของสินค้าและบริการ
- มีระบบในการกำหนดระดับที่พักในทุกประเภท
- ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้เกิดประโยชน์กับชุมชนท้องถิ่นได้จริง
- ส่งเสริมประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างรับผิดชอบ
- พัฒนาจรรยาบรรณสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว ผู้ให้บริการ

แผนทางยุทธศาสตร์
ท่องเที่ยวอย่าง
รับผิดชอบขององค์กร
และหน่วยงานภาครัฐ

6) สุขภาพและความ ปลอดภัยของ นักท่องเที่ยว

- พัฒนาห้องน้ำและทางเท้าให้มีมาตรฐานและรองรับนักท่องเที่ยวทุกประเภทในแหล่งท่องเที่ยวหลัก
- จัดทำข้อมูลที่ช่วยพัฒนาสุขภาพ สร้างความมั่นใจและปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง
- มีอุปกรณ์และวิธีการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินในแหล่งท่องเที่ยวหลัก
- ผู้ประกอบการท่องเที่ยวได้รับการฝึกอบรมด้านสุขอนามัยและการให้

แนวทางการปฏิบัติกา
รท่องเที่ยวอย่าง
รับผิดชอบขององค์กร
และหน่วยงานภาครัฐ

7) ลดกิจกรรม ท่องเที่ยวที่ผิด ศีลธรรม

- จัดทำคู่มือ Do and Don't สำหรับนักท่องเที่ยว
- สนับสนุนและส่งเสริมผู้ประกอบการท่องเที่ยวในท้องถิ่นป้องกันการใช้แรงงานเด็ก และแรงงานต่างด้าวที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนอย่างถูกต้อง
- มีคู่มือป้องกัน การเล่นการพนัน การค้า ยาเสพติด การค้ามนุษย์ เป็นต้น ผ่านการท่องเที่ยว

• ใช้พาหนะเดินทาง ที่พัก ร้านอาหาร การบริการของมัคคุเทศก์ ที่คน
ในชุมชน/พื้นที่เป็นเจ้าของ และมั่นใจว่ารายได้และผลประโยชน์จึงชุมชนโดยตรง
แนวทางการปฏิบัติที่ควรทำอย่างรับผิดชอบสำหรับ
และประโยชน์ที่ถาวรสร้างเศรษฐกิจให้กับคนในชุมชน/พื้นที่
ผู้ประกอบการธุรกิจนี้ โดยการจำกัดกลุ่ม
ลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมให้น้อยที่สุด

นักท่องเที่ยว 20-30 คน ต่อครั้ง

- ให้ความรู้แก่มัคคุเทศก์และหัวหน้าทัวร์ด้านประเพณีและวัฒนธรรมและการปฏิบัติของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
- ปฏิบัติตามหลักสากลในการปกป้องสิ่งแวดล้อม
- ให้ความมั่นใจว่าเจ้าหน้าที่ทุกคนได้รับค่าจ้างอย่างยุติธรรม และมีการแบ่งค่าทิปแนวทางที่ได้ตกลงกันไว้
- มีกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมในการทำงาน เน้นการทำงานกับกลุ่มมากกว่าการทำงานกับบุคคลในชุมชน
- ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ และเคารพต่อวัฒนธรรมชุมชนที่ได้ไปเยือน
- กิจกรรมท่องเที่ยวที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม และวิถีชีวิตท้องถิ่น
- คืนกำไรสู่ชุมชน โดยแบ่งปันผลกำไรบางส่วนเพื่อนำไปพัฒนา

ชุมชนเป็นรูปต่างๆ

ห้องเที่ยวเรือ รับผิดชอบสำหรับ ชุมชน ที่จัดการท่องเที่ยว

1) ลดผลกระทบด้าน สิ่งแวดล้อม

1) ส่งเสริมสนับสนุนการใช้ผลิตภัณฑ์ที่
ทำจากวัสดุที่มีในท้องถิ่นซึ่งไม่ทำลาย
สิ่งแวดล้อม

2) กลุ่มท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ
ในชุมชนและแหล่งท่องเที่ยว

3) มีมาตรการ/วิธีการในกิจกรรม
ท่องเที่ยวแต่ละกิจกรรมเพื่อลดมลพิษ
และปริมาณขยะ เช่น การใช้ยาม ถูผ้า
ปิ่นโต ขวด/กระติกน้ำแบบเต็มใหม่ได้ เป็นต้น

4) มีข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อ
ควบคุมเสียงรบกวน

5) มีการรณรงค์ให้สมาชิกกลุ่มและ
นักท่องเที่ยวใช้ ไฟฟ้า น้ำมัน แก๊สและเชื้อเพลิง
อื่นๆอย่างประหยัด

ห้องเที่ยวช่วยกัน รับผิดชอบสำหรับ ชุมชนที่จัดการ ท่องเที่ยว

2) สร้างการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรม

1) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายต่างๆ

2) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการจัดการข้อมูลและเผยแพร่ทางมรดกวัฒนธรรมชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว

3) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการจัดการข้อมูลและเผยแพร่ภูมิปัญญาด้านทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมผ่านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

4) มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว (Carrying Capacity) ในพื้นที่ท่องเที่ยวที่จะไม่ทำให้ทรัพยากรทางสังคมวัฒนธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมเสียหายอย่างชัดเจน

5) กิจกรรมท่องเที่ยวเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และสัมผัสวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาวบ้านผ่านประสบการณ์จริงหรือ

SAO PUSTAKA TOLOLELA

creator

Selamat
Welcome

- 1. Menjaga dan memelihara lingkungan...
- 2. Menjaga dan memelihara...
- 3. Menjaga dan memelihara...
- 4. Menjaga dan memelihara...
- 5. Menjaga dan memelihara...

ห้องเที่ยวรอบบ้าน รับผิดชอบสำหรับ ชุมชนที่จัดการ ท่องเที่ยว

**3) สร้างผลประโยชน์
ทางเศรษฐกิจให้กับ
ประชาชนในท้องถิ่น
และเพิ่มคุณภาพชีวิต
ของชุมชนเจ้าบ้าน**

- 1) กิจกรรมท่องเที่ยวที่จัดขึ้นมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น
- 2) มีการจัดสรรรายได้ของกลุ่มเพื่อสนับสนุนกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ของชุมชนอย่างต่อเนื่อง
- 3) สมาชิกในกลุ่มมีโอกาสมิ่รายได้ภายใต้การจัดการในระบบหมุนเวียนการให้บริการท่องเที่ยว
- 4) กลุ่มท่องเที่ยวเปิดโอกาสให้ชาวบ้านและกลุ่มองค์กรต่างๆในชุมชนจำหน่ายสินค้าให้กับนักท่องเที่ยว
- 5) **ส่วนประกอบของอาหาร** มาจากวัตถุดิบในท้องถิ่นเป็นส่วนใหญ่
- 6) **เกิดการจ้างงานในชุมชนท้องถิ่น**ที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน
- 7) เปิดโอกาสให้สมาชิกที่ด้อยโอกาสในชุมชน เช่น ผู้สูงอายุ คนพิการ เยาวชน เป็นต้น มีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์อย่างเหมาะสม
- 8) มีการจัดตั้งกองทุนพัฒนาชุมชนเพื่อใช้ในกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ของชุมชน

9) **สนับสนุนการใช้และซื้อผลิตภัณฑ์**

ต้องเที่ยวอย่าง
รับผิดชอบสำหรับ
ชุมชนที่จัดการ
ท่องเที่ยว

4) คนในชุมชนมี อำนาจในการ ตัดสินใจ

- 1) มีการทำงานในระบบกลุ่มท่องเที่ยวซึ่งคณะกรรมการ
เข้ามาบริหารจัดการ
- 2) กลุ่มท่องเที่ยวมีการแบ่งหน้าที่และกระจายบทบาท
การทำงาน
- 3) การรับสมาชิกในการให้บริการทางการท่องเที่ยว
เช่น ที่พัก อาหารและ เครื่องดื่ม จะต้องดำเนินการ
คัดเลือกอย่างเป็นธรรมขึ้นอยู่กับคุณภาพและ
ความเห็นจากสมาชิก
- 4) กลุ่มท่องเที่ยวมีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้
เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ของสภาพพื้นที่ชุมชน
- 5) กลุ่มท่องเที่ยวมีกระบวนการทำงานที่ให้โอกาสกับ
สมาชิกในการร่วมคิดวางแผนและตัดสินใจ

ห้องเที่ยวรอรับ รับผิดชอบสำหรับ ชุมชนที่จัดการ ท่องเที่ยว

5) จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับการ เข้าถึงของ นักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย

- 1) กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวกลุ่มเฉพาะ
- 2) มีข้อควรปฏิบัติเกี่ยวกับความปลอดภัยแสดงจุดที่มีความเสี่ยงพร้อมชี้แจงให้นักท่องเที่ยวรับทราบ
- 3) อุปกรณ์จำเป็นพื้นฐาน มีความสะอาด เพียงพอกับจำนวนนักท่องเที่ยว พร้อมในการใช้งาน และมีการทำความสะอาดทุกครั้งก่อนที่นักท่องเที่ยวเข้าพัก
- 4) ห้องน้ำมีความสะอาด ถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และสามารถรองรับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย
- 5) ภูมิทัศน์รอบบ้านมีความสะอาด ปลอดภัย สวยงาม ไม่มีขยะ หญ้าไม่รก เป็นต้น
- 6) ทำอาหารให้สอดคล้องกับกลุ่มนักท่องเที่ยว เช่น อาหารมุสลิม หรืออาหารมังสวิรัต เป็นต้น

ท่องเที่ยวอย่าง
รับผิดชอบสำหรับ
ชุมชนที่จัดการ
ท่องเที่ยว

5) จัดสิ่งอำนวยความสะดวก
สะดวกสำหรับการ
เข้าถึงของ
นักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม

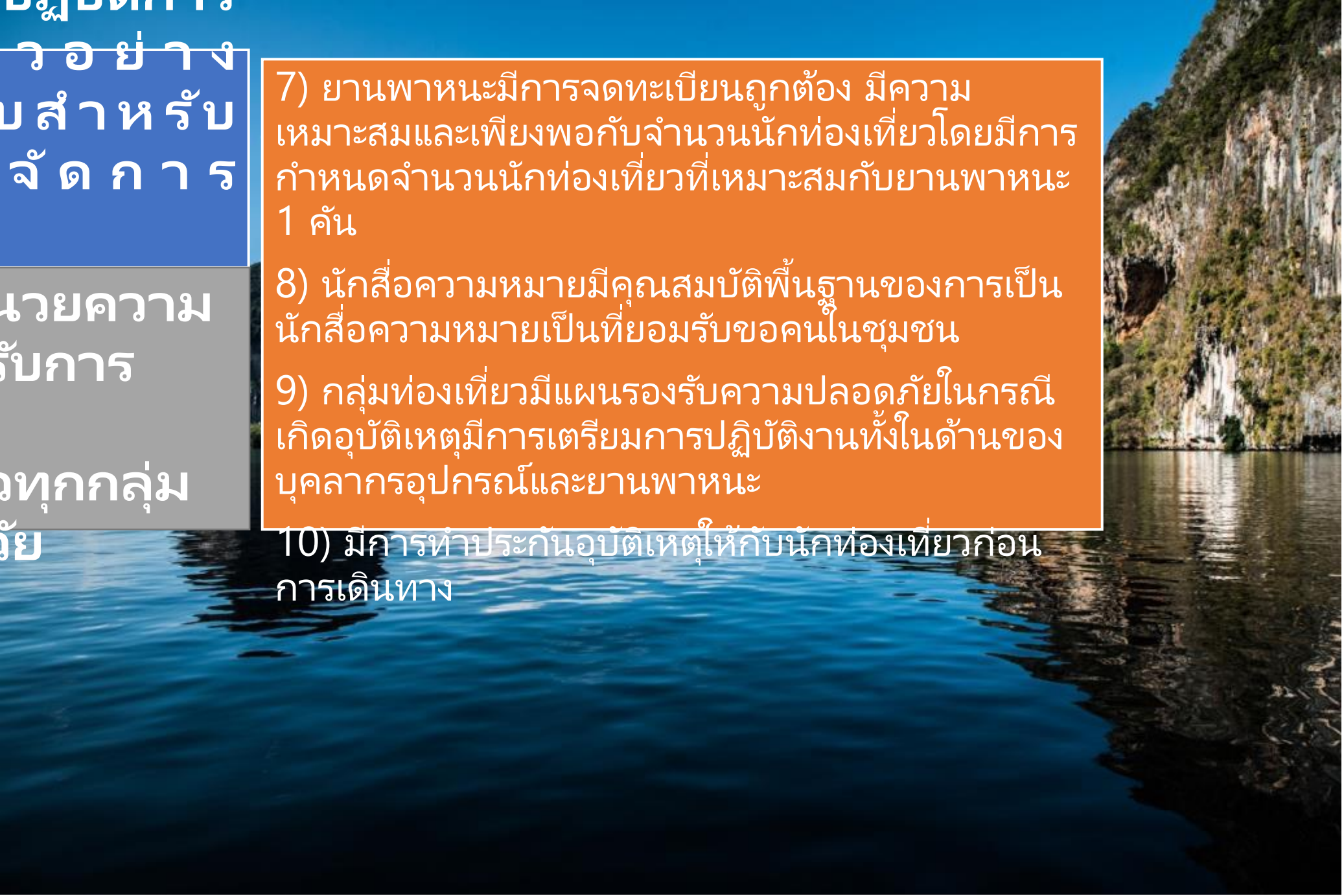
ัย

7) ยานพาหนะมีการจดทะเบียนถูกต้อง มีความ
เหมาะสมและเพียงพอกับจำนวนนักท่องเที่ยวโดยมีการ
กำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับยานพาหนะ
1 คัน

8) นักสื่อความหมายมีคุณสมบัติพื้นฐานของการเป็น
นักสื่อความหมายเป็นที่ยอมรับขอคนในชุมชน

9) กลุ่มท่องเที่ยวมีแผนรองรับความปลอดภัยในกรณี
เกิดอุบัติเหตุมีการเตรียมการปฏิบัติงานทั้งในด้านของ
บุคลากรอุปกรณ์และยานพาหนะ

10) มีการทำประกันอุบัติเหตุให้กับนักท่องเที่ยวก่อน
การเดินทาง

ห้องเที่ยวรอบบ้าน รับผิดชอบสำหรับ ชุมชนที่จัดการ ท่องเที่ยว

6) สร้างวัฒนธรรมที่
ก่อให้เกิดความเคารพ
ระหว่างนักท่องเที่ยว
และเจ้าบ้าน สร้าง
ความภูมิใจให้กับ
ชุมชนท้องถิ่น

- 1) มีกฎระเบียบด้านวัฒนธรรมและมีการให้
ข้อมูลกับนักท่องเที่ยวรับทราบเพื่อปฏิบัติตาม
แนวทางที่ชุมชนกำหนด
- 2) มีข้อควรปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยวและ
สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวในการทำกิจกรรม
ท่องเที่ยวที่ลดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อม
- 3) มีกิจกรรมท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวได้ลงมือ
ทำ สัมผัสประสบการณ์ตรงจากชุมชนหรือ
เจ้าของโฮมสเตย์
- 4) มีการประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว
ในรูปแบบต่างๆ เช่น สมุดเยี่ยม แบบสอบถาม
 เป็นต้น

แนวทางปฏิบัติของนักท่องเที่ยว อย่างรับผิดชอบ

- ศึกษาแหล่งท่องเที่ยวที่จะเดินทางไป เช่น ภาษา วัฒนธรรม ของแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ
- เดินทางโดยยานพาหนะท้องถิ่นของแหล่งท่องเที่ยวที่ได้ไปเยือน
- เอาใจใส่ต่อสิ่งแวดล้อม ไม่ทำกิจกรรมที่จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว
- การใช้น้ำอย่างประหยัด และคุ้มค่า รวมถึงลดการใช้พลังงานอย่างฟุ่มเฟือย
- การปกป้องสัตว์ป่า โดยการหลีกเลี่ยงการซื้อ หรือบริโภคสินค้าที่มาจากสัตว์ป่า
- ให้ความเคารพต่อวัฒนธรรม และประเพณีของสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้ไปเยือน
- เลือกเดินทางกับผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวที่มีการจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย
- หลีกเลี่ยงการให้ขนม เงินแก่เด็ก เพื่อไม่สร้างให้เกิดนิสัยเคยชิน
- สนับสนุนสินค้าพื้นเมือง เพื่อช่วยกระจายรายได้ให้กับคนในท้องถิ่น

